

at faae en saadan Understøttelse til at foretage deres Reiser for, og de maatte da forud overveie, om de vilde bære det Tryk, som ligger deri, eller ikke; men at den enkelte Mand skulde gaae hen og bede om at faae en saadan Godtgjørelse, naar det ikke var almindelig Skik, eller naar ikke Loven ligefrem gav det, dette kan jeg paa ingen Maade troe kan stemme med de Anstuelser, som maae findes hos en saadan Mand, der ved sine Medborgeres Tillid bliver valgt til en saa vigtig Post. Forøvrigt vil jeg ogsaa spørge, hvorledes det kan være passende, at, naar Rigsdagens Medlemmer faae Reiseogodtgjørelse, de her omhandlede Mænd da ikke ogsaa skulde have det, idet det jo dog er aabenbart, at det for mange af dem kan være en ligesaa stor Byrde at skulle reise frem og tilbage til Amtsraadet, som det er for Mange af dem, der lade sig vælge til Rigsdagsmænd, at reise til og fra Rigsdagen, medens disse dog i alt Fald i deres Diæter have nogen Hjælp til at udrede Omkostningerne ved deres Reise. Jeg synes, at naar vi med Hensyn til Rigsdagsmændene saa fast have holdt paa, at der skal gives Reiseogodtgjørelse og Diæter, saa kunne vi ogsaa gaae saavidt her, at vi indrømme Reiseogodtgjørelse til Amtsraadets Medlemmer. Naar det forøvrigt ikke blev paalagt vedkommende Amtsraadsmedlemmer — saaledes som det i Grundloven er Tilfældet med Hensyn til Diæterne — at de skulle modtage Reiseogodtgjørelse, saa var det dog muligt, at de, der syntes, at det var urigtigt at modtage en saadan Godtgjørelse, lode det være; men jeg skal dog ikke nægte, at jeg finder det ønskeligt, at der ogsaa er fuldkommen Lighed i saa Henseende, saa at altsaa heller ikke Amtsraadsmedlemmerne skulle kunne undslaae sig for at modtage Reiseogodtgjørelse, idet det, at man kan undslaae sig herfor, ellers kunde bruges som et Slags Agitationsmiddel, saaledes som vi f. Ex. have hørt, at en Præst, naar der skulde vælges Valgmænd, har sagt: „Ja, jeg vil gjerne reise gratis, ifald I ville have, at jeg skal være Ederes Valgmand,“ og at det paa visse Steder er gaaet saaledes, at man ogsaa har valgt en saadan Mand, efterat han paa denne Maade havde tilbudt sig. Det er mig klart, at der, naar der ikke var et po-

litist Moment tilstede, da ikke om disse Punkter kunde være en saa stor Strid, som der er. Det sidste Punkt har nemlig, seet fra den oeconomiske Side, ikke nogen stor Betydning, og fra Indsigtens Side har det heller ikke nogen stor Betydning, at Præsten har Tilshnet; thi hvis dette Tilshn, som Præsten saaledes skal føre, er et almindeligt Tilshn, saa maa det jo være en simpel Ting, hvorom enhver forstandig og oplyst Mand maa kunne have en ligesaa begrundet Dom som Præsten, og altsaa er det ikke nødvendigt at holde sig til ham; skulde der derimod i dette Tilshn ligge noget Særligt, saa har Præsten jo ikke kunnet skaffe sig de Kundskaber, som udkræves dertil. Det forekommer mig altsaa, at, naar man seer hen til denne Strid, saa er det, forbi der bagved ligger et politist Moment, som der fra begge Sider sees paa med Opmærksomhed, og som fuldstændig vurderes derigennem. Jeg skal derfor for mit Vedkommende støtte dem, der ønske vedtaget Bestemmelsen om, at der gives et bestemt Bederlag til Amtsraadsmedlemmernes Reiser, og tillige dem, der søge at fjerne en for stærk Indflydelse fra Statens Side med Hensyn til Tilshnet, især naar det kun vil være en ringe Nytte, der kan have derigennem, at det er Præsten, der fører dette Tilshn.

Bærtelsen: Jeg vil blot gjøre den høitærede Indenrigsminister opmærksom paa, at det er saa langt fra, at de Medlemmer, der have stillet dette meget omtalte Endringsforslag Nr. 4, og de Talere, der have talt derfor, ville derved forlede Indenrigsministeren til igennem denne Sogneforsatningslov at foretage en Omvæltning paa Skolevesenets Omraade, at de langt snarere paa det Bestemteste fraraade den høitærede Indenrigsminister at inblade sig paa at foretage en saadan Omvæltning, idet de bestemt raade til at udstemme den nye Indretning, der blev stemt ind ved 2den Behandling her, men heldigviis igjen gik ud ved 3die Behandling, hvorimod Landstinget nu med Begjærlighed har kastet sig over den. Disse Skolekommissioner stemme ikke med det Bestaaende, og de have heldigviis ikke været brugte hidtil paa Landet; jeg siger heldigviis, thi i Byerne have de dem, og de